СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ — РІК XL. Ч. 171. — Джерзи Сіти, Н. Дж., понеділок, 25 липня 1932. — VOL. XL. No. 171. — Jersey City, N. J., Monday, July 25, 1932. — THREE CENTS.

ФЕДЕРАЦІЯ ПРАЦІ ЗА ОБОВЯЗКОВЕ ОБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОТИ БЕЗРОБІТТЯ

АТЛЕНТИК СІТИ:—Провідники Американської Федерації Праці заявляють, що з боку юнїй доходять до екзекутивного комітету чимраз сильніші домагання за введення обовязкового обезпечення проти безробіття. Ота справа була піднесена на останній конвенції Федерації Праці, в місті Ванкувер, але перепала, бо проти цього були між іншими і Вилием Грін, президент Федерації й Метю Вол, заступник президента. Таке обезпечення назвали вони невідповідним для Америки, бо подібним до англійської безробітної пайки. Та тепер робітництво так натиснуло на своїх провідників, що й вони готові вже виробити плян обовязкового обезпечення робітництва проти безробіття. Такий плян має бути готовий під осінь. Провідники оправдують зміну свого поступовання тим, що промисловці не дописали і не подбали за роботу для безробітних.

БУДУТЬ БУДУВАТИ БІЛЬШЕ ДОМІВ.

ВАШИНГТОН. — Президент Гувер підписав останній з проектів, котрі мають зарадити безробіттю. Є це „Гом ловн бенк бил". Закон цей допоможе фінансуванню будови домів, як також дозволяє банкам уживати державні бонди на тимчасове забезпечення виданої ними валюти. В такий спосіб прийде до певного рода інфляції.

Президент каже, що отсей новий закон принесе багато користи і допоможе до економічного скріплення краю.

ФІНАНСОВЕ ОБТЯЖЕННЯ НЮ ЙОРКУ.

НЮ ЙОРК. — Буджет міста Ню Йорку виносить за 1932 рік $631,000,000, а з того $312,000,000 виплачується тим, що є на „пейрол". Мейор Вокер звернувся тепер до 147,000 осіб, що беруть від міста платню і заявив їм, щоби згодилися добровільно на зменшення їх платень, бо незабаром не буде взагалі чим платити. Дотого, казав майор, коли службовики і робітники згодяться на це добровільно, то як тільки часи поліпшаться, буде можна їм негайно платні піднести. Колиж леґіслятура обкроїть платні, тоді треба ждати на підвишку довгими літами.

ДАЛИ СОБІ РАДУ І БЕЗ ІНФОРМАЦІЇ ГУВЕРА.

ВАШИНГТОН. — По тритижневій перерві президент Гувер знову відбув конференцію з представниками преси. Казав, що був дуже занятий і не міг відбувати конференцій. Але, додав президент, часописи на тім не потерпіли, бо й без конференцій подавали самі найновіші вісти і то взяті з першого жерела.

ЗАЖИВ ОТРУЇ, АЛЕ ЗДОРОВ.

СІ ГІРТ (Ню Джерзи). — Майор Джордж Келер, почуваючи себе нервово розстроєним, вступив до аптики і подав лікарську рецепту, в якій записано йому лік на успокоєння.

Лік цей приписував дещо стрихніни. Та аптикар дав через помилку більшу дозу цеї страшної отруї, а майор, вийшовши з аптики зажив її й поїхав у дальшу дорогу.

Аптикар опамятався і повідомив поліцію, радієві стації, а також військову команду про те, що сталося. Всі шукали за майором, але не знайшли його. Коли прибув до Вест Пойнт, повідомили його, що за ним всюди шукають. Та він заявив, що зажив лік, а потім добре пообідав, та почуває себе зовсім добре.

ВИЧИСЛЮЄ ДОБРОДІЙСТВА, ПРИЗНАЧЕНІ ДЛЯ ВЕТЕРАНІВ.

НЮ ЙОРК. — „Американ Ліджен Монтлі", подає у своїм найновішім числі, цілий ряд добродійств, загарантованих ветеранам відповідними законами. Між іншими вичислено там відшкодовання в разі нездібности до праці та першенство при наділюванні працею.

ПАРТІЙНІСТЬ НЕДОБРА ДЛЯ НІМЦІВ.

НЮ ЙОРК. — Ганс Тавшер, бувший американський репрезентант фабрик Крупа, прибувши до Злучених Держав, каже, що Німеччина терпить дуже багато від партійности. Він нараховує в Німеччині 28 партій. А для Німців, каже Тавшер, дві партії то забагато, бо Німці це діти в політиці. Тавшер є тої думки, що Німеччина потребує правительства, яке стояло би понад партії. І тому він є за ліберальну монархію, але не вірить, щоби навіть у тім випадку Гогенцолерни могли вернути до влади.

ПЕРЕМІНЮЮТЬ ЕЛИС АЙЛЕНД НА ТЮРМУ.

НЮ ЙОРК. — В найблизших днях буде перемінений Елис Айленд на тюрму, яку сторожитимуть узброєні жовніри. Таке подає Едвард Корсі, комішенер іміграції. Він каже, що вже дістав на таку зміну згоду від президента Гувера й секретаря праці Довка.

Корсі твердить, що на Елис Айленд перебуває пересічно від 500 до 750 чужинців, котрі терплять на тім, що між ними є багато кримінальників. Через тих останніх обмежувано їх усю свободу. А тепер положення імігрантів поліпшиться, бо вони будуть відмежовані від злочинців, чого досі не було.

УКРАЇНЕЦЬ ЖЕРТВОЮ ТАЄМНИЧОГО ЗЛОЧИНУ.

Молочар Джан Фол з Вудсайду, на Лонґ Айленді, обїзджаючи своїх клієнтів раненько в пятницю, найшов у глибокій траві коло дороги, коло фарми Осипа Бжозовського, тіла двох людий. Трупи носили на собі признаки тортур Повідомлена про нахід поліція старалася вперед пізнати тотожність осіб. Та через цілий день вона не потрафила розвязати загадки, бо коло них не було нічого, по чому можна би було розпізнати, хто вони такі. Аж в ночі вона покликала кількох Українців з Ню Йорку прийти поглянути на тіло. Ці розпізнали в одному з убитих відомого в Ню Йорку громадянина, члена богато українських товариств, Льонгина Ковтуна. Другої жертви ще не розпізнано.

Ноги Ковтуна були перевязані дротом, уста закнебльовані. Поліція догадується, що злочинці взяли його й його товариша на „райда". Їх убито вистрілом з близька. Ковтунови стрілено з револьвера в ухо. Поліція не може розгадати, який мотив міг штовхнути вбивників до злочину.

КАТАСТРОФА У ФАБРИЦІ.

В піротехнічних заведеннях у Бурж, підчас проб переводжених над новим типом стрільна, одно стрільно вибухло. Вибух спричинив смерть одного робітника. Кількох робітників важко ранено. Та на цьому не скінчилося. Від вибуху постала експльозія в сусідній фабриці. Жертвою цього другого вибуху впало 7 осіб важко ранених.

ДЕФІЦИТУ 15 МІЛІОНІВ.

У травні, себто в 2-гому місяці нового бюджетового року, доходи Польщі дальше зменшилися, хоч рівночасно видатки обнизили. Заг. сума скарбових доходів виносила 175,324 тис. супроти 198,828 тис. у квітні та 199,601 тис. у травні м. р. Видатки дали 189,924 тис., а в квітні було їх 198,930 тис. і 211,656 тис у травні м. р. Так бюджетовий дефіцит за травень ц. р. дав 14,600 тис.

ЕЛЕКТРИЧНИЙ РОВЕР.

Одна голяндска фабрика жарівок виробляє електричні ровери. Кожний з таких роверів є заосмотрений в акумулятор і електричний мотор. Акумуляторна батерія є захована в скелеті ровера: електричний мотор теж непомітний, бо приміщений під сідлом. Акумулятор позволяє колесові проїхати 70 км. без упину. Пересічна скорість: 20 км. на годину.

В УКРАЇНСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ В ПРАЗІ.

На академічний рік 1932/33 вибрали: на ректора проф. хемії д-ра І. Горбачевського, на проректора проф. цивільного права д-ра С. Дністрянського, на декана фільософічного факультету, професора соціяльної гігієни д-ра Б. Матюшенка, на продекана проф. історії мистецтва Д. Антоновича, на декана факультету права і суспільних наук проф. карного права С. Шелухина, на продекана проф. торговельного і фінансового права О. Одарченка.

THREE TO DIE FOR REVOLT.

Polish Court-Martial Sentences Fourth Peasant to Life in Prison.

Wireless to The New York Times.

WARSHAW, July 22. — Two Ukrainians and a Pole accused of leading a peasant revolt against the government at Lisk, in Southern Poland, were sentenced today to death by hanging by a Polish court-martial at Sanok, also in Southern Poland. A third Ukrainian got a life sentence.

All of the accused pleaded not guilty.

The revolt took place on July 1 when several thousand Ukrainian peasants, believing the Polish Government was about to reintroduce medieval social slavery, attacked the police, who, firing back on the crowd, killed five and injured eighteen peasants.

More than 100 Ukrainian peasants charged with participation are still in prison awaiting trial.

(The New York Times, Saturday, July 23, 1932).

ЕПІЛЬОҐ МИНУЛОРІЧНИХ ГОЛОДОВИХ ЗАВОРУШЕНЬ В БОРИСЛАВІ.

В червні минулого року дійшло в Бориславі до голодових заворушень, підчас яких безробітні вдерлися були до пекарень, та склепів зі споживчими артикулами, та забрали були більшу скількість хліба. І оце дня 2-го і 3-го червня ц. р. дрогобицький суд на виїздовій сесії в Бориславі в салі засідань міської ради судив за це 53 робітників. 28 робітників засуджено по 3 тижні арешту з завішенням кари, а 23 увільнено. — Дня 8-го червня ц. р. відбулася друга така сама розправа в повіт. суді в Дрогобичі, на якій 11 робітників засуджено по 3 місяці тюрми. Першою розправою в Бориславі проводив суддя Мурин, другою у Дрогобичі суддя Др. Ян Чирек. Боронив на обох розправах Др. Рудольф Скибінський.

ГНУЧКЕ СКЛО.

Хоча скло належить до річовин давно вже людині відомих, його пронорловання зросло щойно в останних часах. Тепер уживають скла не лише для вікон і дверей новочасних домів але також до викладування стін, стель і долівок, як також до виробу найрізнороднішої посуди. Потреба всесторонного вжитку скла вимагає теж довільної переміни його прикмет. Найбільшою хибою скла є його ломливість. При автах має ця обставина велике значіння, бо звичайно відломки скла спричинюють болючі та небезпечні рани. Недавно вдалося спрепарувати таке скло, що беться дуже важко, зате розбите, розсипається на дрібні опілки які не мають гострих берегів і тому не ранять. Крім цього таке скло є незвичайно гнучке та невразливе на зміни температури. Воно не тріскає навіть у температурі 400 ст. Покищо розповсюднюється той рід скла в Англії та Франції.

САМОГУБСТВО СЕКРЕТАРЯ ШК. РАДИ.

На шляху Броди-Золочів кинувся під поїзд Едв. Буяновський, секретар шк. ради в Бродах. Колеса перетяли тіло на двоє.

„СВЯТО МАТЕРИ" ШКІЛ У. Н. Т. В РОГАТИНІ.

Силами ріднoшкільної молоді (народньої школи й гімназії) улаштовано в неділю 29-го травня „Свято матери". На програму склалися хорові точки в виконанню обох шкіл, декламації дітей та реферат директора народньої школи п. М. Водоноса про значіння й ролю матери. Свято випало гарно, на лицях матерей на салі було видно вдоволення із дітей, що виступали в поодиноких точках. Спеціяльно подобалася декламація маленького хлопчика з І-ої кляси народньої школи: „Молитва за Маму". Малий декляматор хотів одним духом вирецитувати й розуміється не ставало цьому духу. Одного требаби конче домагатися від усіх шкільних виступів — точности. Хоч саля точно о 5.30 була повна, то чомусь почато з чвертьгодинним опізненням. Така неточність деморалізує й погано впливає на молодь.

КАТУВАННЯ ШКІЛЬНОЇ ДІТВОРИ НЕ УСТАЄ.

В Уличнім учитель Юзеф Галянт побив дня 8-го червня ц. р. шкільну дитину, Михайла Гринчишина с. Ірени. Судовий лікар Др. Мелянська узнала легке ушкодження тіла з нарушенням здоровля на 8 днів. Проти цього учителя внесено скаргу до суду. — Можеби вже раз дрогобицький інспектор п. Мельнарович вглянув в відносини школи в Уличнім, де вже такі випадки більше разів траплялися про що вже була згадка в „Новім Часі".

ЗАСТРІЛИВСЯ СЛУЖБОВЕЦЬ.

У Львові при вул. Землковського 14. застрілився 37-літній безробітний бувший службовець перевозового бюра Генр. Раб. Принна: непорозуміння з судженою, гімн. вчителькою в Ходорові. В листі, який писав 25. і 26. червня, поручає виплатити 300 долярів братам судженої, з якими приятелював, а 305 зол. оставити на його „шлюб" під чим мабуть розуміє похорон. У дописці до судженої каже: „Оце маєш відповідь на питання, яке ти мені завдала на дворці в Ходорові. Для тебе воля та щастя".

ДОМИ З ІЗОЛЯЦІЙНИМИ ПЛИТАМИ.

Одна швайцарська фірма виробляє т. зв. „ізоляційні плити", які мають на меті заощадити при будові якнайбільше будівельного матеріялу. Крім цього забезпечуватимуть вони потрібну теплоту, яку при будові каменищ дають відповідно грубі мури. У нутрі поділені вони на пусті комори, а зверху обложені деревляними пластинками. Завдяки цим ізоляційним плитам грубим на 4 центиметри, наложенним на 15-центиметрову цеглову стіну, можна осягнути ту саму теплоту, що її дає 78-центиметровий мур.

СВЯТО В ЧЕСТЬ М. ШАШКЕВИЧА НА БІЛІЙ ГОРІ.

Видїл Т-ва М. Шашкевича в Золочеві постановив на своїм засіданню, що свято в честь Пробудителя Галицької землі відбудеться в цім році в першу неділю серпня дня 7-го серпня, а на випадок слоти в слідуючу неділю 14. серпня.

ЛЯХИ ВІШАЮТЬ УКРАЇНСЬКИХ СЕЛЯН

ЗА ПОДІЇ В ЛІСЬКІМ ПОВІТІ ОКУПАЦІЙНИЙ ЛЯЦЬКИЙ СУД ЗАСУДИВ НА СМЕРТЬ ТРОХ УКРАЇНСЬКИХ СЕЛЯН.

Більше 100 селян знаходиться в вязниці, які чекають на росправу окупантів.

ЛЬВІВ (Західна Україна). — Наглий суд засудив трох українських селян на смертну кару через повішення „за бунт" у Ліським повіті. Крім того одного селянина засуджено на доживотну тяжку вязницю. Більше 100 українських селян ще знаходяться в вязницях, чекаючи на росправу.

Польський суд засудив і так тяжко покарав українських селян нібито „за бунт" проти місцевої влади. Цей „бунт" стався 1 липня, коли кілька тисяч українських селян, під впливом вісток, що Польща знову відновлює кріпацтво, бо безпереставно жене на ріжні примусові праці, заявилося перед польською поліцією з протестом проти кріпацтва.

Як відомо тоді поліція стріляла в натовп селян. При тім було вбито 5 українських селян, а 18 тяжко поранено поліційними кулями. Тепер в Ліським повіті спокій, лише польська влада вишукує „винутих".

НІМЕЧЧИНА ДОМАГАЄТЬСЯ СКАСУВАННЯ ВЕРСАЛЬСЬКОГО МИРУ.

ЖЕНЕВА (Швайцарія). — Конференція по обеззброєнню несподівано знайшлася в такому становищу, що вся її шістьмісячна праця пішла нінащо ізза категоричної заяви німецького делеґата Надольного, що Німеччина не погодиться на ніяку резолюцію, коли їй не буде признано право тримати армію на такій самій підставі, як і іншим державам. Це значить, що поки не буде скасована та частина версальського миру, яка обмежує до мінімума збройні сили Німеччини, тоді сподіваються, що Німеччина буде співпрацювати з іншими державами в справі обмеження зброєння.

Надольний навіть отверто заявив, що поки та частина версальського миру не буде скасована, доти Німеччина не зявиться на конференції по обеззброєнню, яка має розпочати продовження своєї праці в січні наступного року. На це французька делеґація заявила, що вона буде домагатися забезпечення теперішнього стану й кордонів всіх держав, включаючи також і бувших ворогів.

СУТИЧКА НА „МИРОВІЙ" КОНФЕРЕНЦІЇ.

ЖЕНЕВА (Швайцарія). — Тут відбуває свою чергову сесію Міжпарляментарна Юнія, до якої входять парляментаристи майже всіх держав. Основним завданням цієї юнії є пропаґанда миру й поширення взаємного порозуміння між політичними діячами ріжних країн.

Підчас останнього засідання Італієць-фашист вихвалював дуже свій фашистський устрій держави. На це французький посол Ренодель виступив з різкою увагою, що трибуна Міжпартійної Юнії не є місце для фашистівської пропаґанди. Крім того він зробив закиди фашистівському урядови за вбивство соціяліста Матіоті. Це обурило Італійців так, що між ними й Французами прийшло до гострої сутички.

Ізза таких непорозумінь на засіданню конгресу Юнії їй довелося перенести свої засідання з будинку Ліґи Націй до іншого помешкання.

АРЕШТОВАНО МОСКОВСЬКИХ АҐЕНТІВ.

БУДАПЕШТ (Угорщина). — Поліція натрапила на головну кватиру комуністичних аґітаторів. Поки що арештовано чотирох комуністів, які є аґентами Москви, одержуючи від неї гроші та інструкції на ведення комуністичної пропаґанди в Угорщині. Серед арештованих трох бувших комісарів у часі комуністичного уряду Бела Куна, що коротко панував в Угорщині в 1919 році.

Всім арештованим загрожує смертна кара. Сподіваються дальших арештів, бо в руки поліції попали матеріяли комуністичної пропаґанди та організації московських аґентів в Угорщині.

КИТАЙЦІ МОБІЛІЗУЮТЬСЯ ПРОТИ ЯПОНІЇ.

НАНКІН (Китай). — Наступ Японців у провінції Джегол та напрям їх операцій на внутрішню Монголію, викликав мобілізацію в Китаю для боротьби з Японією. Китайський уряд сподівається, що Японія не обмежиться операціями в Джеголі та в середній Монголії, але постарається захопити північну частину Китаю, разом з Пекіном.

ЯПОНЦІ ПЕРЕГОВОРЮЮТЬ З МОСКВОЮ.

ШАНГАЙ (Японія). — Тут викликало зацікавлення те, що Москва відкликала з Мукдена свого генерального консуля, який тепер направився до Харбіну. Тудиж виїхав заступник японського міністра справ закордонних, який завідує далекосхідною секцією міністерства.

Японський представник має вести якісь переговори з російським генеральним консулом у Манджурії. Поговорюють, що на кордоні Сибіру й Манджурії большевики тепер зібрали 80,000 армію, готову до бою.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Тел. „Свобода": Mongomery 5-0498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 5-1838.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЗДОБУЛАСЯ НА ВИЗОВ

По трох роках безробіття, здобулася Американська Федерація Праці на рішучий крок. Заявила, що 50,000,000 працюючих у Злучених Державах мусять мати працю, бо інакше пропаде довіря населення до теперішної економічної системи та влади, як і наступить цілковита затрата всяких моральних і духових цінностей.

Деж шукати виходу з цеї ситуації? Таке питання, кажуть провідники Федерації, є сьогодні в кождого на устах.

У відповіди на нього Федерація Праці подає плян негайної заради безробіттю. І домагається, щоби негайно завести у всіх галузях промислу пятьдневний тиждень праці, а денну працю вкоротити до 6 годин. Вона каже, що президент і конгрес згідні з тим, щоби таку реформу перевести в урядах. А тепер треба це переконати промисловців, щоби вони зрозуміли, щоби їм треба таке саме зробити. Бо так, як справи стоять тепер, кажеться у звіті Федерації, треба або знищити машини, щоби дати людям роботу, або розділити роботу так, щоби кождий міг мати заняття, хто хоче працювати. А що нищити машини, що є для людства добродійством, було би нерозумним, значить треба вкоротити дні праці.

Промисловці не виказали досі ніякої здібности охоти зарадити лихови. Вони і тепер не виказують ніякої ініціятиви. Тому Федерація Праці звертається до президента, щоби він силою своєї влади скликав промисловців і представників праці на наради в справі заради безробіттю. На тих нарадах промисловці мали би спромогу виставити свій власний плян. А коли не виставлять, так повинні приняти плян Федерації Праці.

Представники Федерації знають, що їх проєкт стрінеться з опором. І тому звертаються до публичної опінії, щоби вона забрала голос і натиснула в той спосіб на промисловців, щоби вкоротили дні і години праці по фабриках і дали змогу міліонам безробітних дістати варстат праці.

Слушно заявляє Федерація Праці, що вона не контролює промислу. І тому може обмежитися тільки до порад і проєктів. Але це вона могла зробити вже давно й замісць витрачувати час на непотрібні конференції, могла вже давно віднестися до 50,000,000 працюючих з пляном негайної ліквідації безробіття і просити їх попертя. А голодуючі й безробітні були би певно відгукнулися вже давно на цей проєкт.

С. Н.

З СОКІЛЬСЬКОГО ЗДВИГУ В ПРАЗІ.

(Допис із Праги)

Про сокільський рух у Чехів підчас теперішнього здвигу організації „Сокіл", що відбувся в днях 4—6 липна, писала й пише світова преса. Здавалосьби, що там такого в тих руханкових товариствах, де роблять вправи тисячі чеської молоді, жіноцтва, мужчин? **Все це,** що показували тисячі вишколених ґімнастів-соколів у Празі соткам тисяч глядачів, **булоб звичайним людським ярмарком, якби цей рух не був оживлений великою ідеєю.** Теперішній Чехословацький президент Масарик часто повторює ту думку, що **не той нарід великий, який начисляє великі міліони своїх родаків, а той, що має великі ідеї.** Ця велика ідея, що її ще старі Римляни добре знали — „в здоровім тілі — здоровий дух", — світила основникові сокільського руху Тиршові й тисячам його учеників. Д-р Мирослав Тирш був небуденною людиною на чеському виднокрузі. Прийшов він до сокільської ідеї через основне вивчення фільософії та клясичної греко-римської старовини. Вглиблюючись в історію свого народу й інших націй, Тирш дійшов до переконання, що **„кожна нація занепадає тільки з своеї власної вини й що не на полях битви рішається доля народів, але вона вже рішена перед боєм"**

Тирш знав добре з історії та з свого власного досвіду, що **„ніяка зовнішня сила, ніяке фізичне брутальне насильство не знищить народів, що життя народів, оскільки нарід розвивається під сонцем правди, добра та загального поступу, буде недоторкане й не буде переможене й знищене темнеми силами, неправдою та насильством".** Тирщова велика ідея полягала в тім, щоб „удержати нарід у всебічній молодій свіжости, яка не дає народам загинути, удержати нарід в тій постійній молодечій силі, в фізичнім душевнім і моральнім здоровлі, що не допускає до занепаду".

Треба щиро й виразно визнати: багато з того, що ми бачили в ці дні на вулицях Праги та на величезному стадіоні, підтвердило в наших очах Тиршову ідею. Чеський нарід, чеська молодь особливо, показали, що справа „Сокола" — це „справа спільна для всього чеського народу", як учив Тирш.

Не можна в короткій ґазетній статі описати ввесь перебіг цього великого підприємства, що має назву „Сокільський злет". І тому доводиться обмежитись тільки загальними враженнями.

На стадіоні, що вміщає до 20,000 соколів і понад 100,000 глядачів, непомітно людей. Людина губиться в цій безмежности людських тіл. Око живе **структурними** враженнями, ухо чує стотисячно-голосний **єдиний** суцільний гомін. Людина в масі губить „людські", звичайні ознаки. Ось виходять на арену передні ряди соколів, але далі глядачеве око вже не бачить поодиноких людей, йому ввижається ріжнобарвний потік, що гармонійно коливається під соняшним промінням. Перед вашими очима робляться вправи соколи й сокілки. **І диво дивне: в цій масі, в цьому сорокатому морі, ви відчуваете інший тон, коли вправляються мужчини, а коли жінки.** У однім потоці — сила, різні лінії рухів, — у жінок — мягка ґрація, закруглені лінії, навіть гармонії фарб їхніх убрань дихає „жіночістю".

Грає музика, і в такт до неї ріжнобарвне море струнких постатей міниться, переливається. Хочеться дивитися без кінця на цю красу, чарувати око новими лініями й фарбами, новими рухами. А сонце над головою пече, ніби нанялося на роботу...

Ось „Тиршів сон" — символічні сцени з грецької старовини і з перших днів заснування „Сокола". На арені показують справжню **„Олімпіяду"**, свято старовиних Греків для „батька богів" грецьких, Зевса Олімпійського. Ця мрія Тирша, щоб чеський нарід учився культури тіла й духа у старовинних Греків, стає дійсністю.

Дня 6 липня Прага вітала на своїх улицях похід, у якому взяло участь не менше 60,000 соколів — чеських, болгарських, польських, югославянських. Також до 70 осіб українських соколів брало участь у цьому поході.

Не почувають себе Українці добре на всякого роду „всеславянських" конґресах. Не тому, що ми погані Славяни, а тому що ті, які признаються славянської ідеї на словах, **на ділі гноблять спільно й солідарно другий числом своїм славянський нарід — Українців.** Ще можна було до деякої міри визнавати всеславянську солідарність" перед світовою війною, коли майже всі славянські народи, окрім Росіян, Сербів та Болгарів, не мали незалежних держав. Але тепер, **про яке „славянське братство" можна говорити, коли славянська Польща душить таки Славян Українців, коли Серби пробують силою денаціоналізувати „братушок" — Болгар у Мекодонії, а „славянська" Москва голодом вимориє „братів-славян" Українців та Білорусинів.** Знайшовсяж, кажуть, один **„брат-славянин" між польськими соколами, що приїхали на здвиг чеського „Сокола" до Праги, який вимагав від Чехів — не допустити українських соколів до участи в поході, бо мовляв, „українського народа на світі нема"!** Словом, „нема Русі-України", — старе польсько-московська пісня...

Дня 6 липня у військових вправах на стадіоні „Сокола" брали участь окрім чеських та югославянських вояків, також „Славяни" — Румуни! Організатором „всеславянського сокільського здвигу" хотілося показати також єдність і воєнну підготованість держав Малої Антанти — Чехословаччини, Югославії та Румунії. І через те Румунів пошито у „брати-славяни"...

З приводу цієї **політичної демонстрації, в яку врешті перетворився зїзд „Сокола"** треба сказати кілька слів. Хоч як теперішні провідники чеського „Сокола" присягаються іменем Тиршовим, але робити політичне чудо — **з Румунів — Славян — це суперечить правді,** за яку так боровся Тирш. І краще військо лишити військом, а руханку руханкою саме за для тої ідеї славянської солідарности, про яку стільки визначних Чехів так багато писало. Ця ідея, на жаль, навіть у Чехословаччині, найкультурнішій славянській державі не стала дійсністю. **Українці на Підкарпатті в межах Чехословаччини мають значно менші можливости для розвитку, як не-славяни — Німці і Мадяри,** що зовсім не належать до славянської родини народів.

ПІДДЕРЖІТЬ КУЛЬТУРНУ ІНСТИТУЦІЮ.

Шановні Земляки! Вам відомо, які тяжкі часи переживає Рідній Край. Мусимо вживати тяжких зусиль, щоб власними силами утримати народні культурно-освітні інституції, які не дають занепасти національному духові, а навпаки піддержують, підгрівають його, поширюючи його здоровий подих на широкі маси народу.

Ви, Шановні Земляки, й самі це добре знаєте, а Ваша щедра рука все готова до помочі й „Рідній Школі", й „Просвіті", й своїй пресі і т. д.

Та ось є ще одна ділянка культурного життя яка в нас, на жаль, майже занедбана. Річ іде про наш театр. Нема де правди діти, — ми цю справу в краю досі легковашили й легковажимо. Через це вона заходить у сліпий кут. А ця справа є першорядної ваги.

Треба собі пригадати, що в історії України був такий момент, коли при тяжкім режимі майже чверть віка українську думку, традицію, українського духа піддержував лише театр, головно театр М. К. Садовського в Києві.

Тай ви самі відчуваєте, яку велику вагу має театральне мистецтво в нашому життю — бо ось читаємо рясні звістки про ваші вистави, концерти, то що. Ось ми читаємо, як ви й перед англьо-американським світом повзялися поширювати нашу національну славу шляхом сцени...

Зрештою про велику культурну вагу театру нема чого багато говорити — бо ж історія кожного культурного народу дає [illegible] багато яскравих прикладів.

Як же ця справа стоїть у нас в краю?

Дуже погано, як не сказати більше. Єдиний наш театр, який має право на назву культурної інституції й який одинокий міг би бути репрезентаційним українським театром у Галичині — **театр ім. Тобілевича** — переживає тяжку крізу, яка може потягнути за собою й розпад його.

Уся краєва преса признала, що цей театр є найкращий — обеднує він найкращі акторські сили, дає найкращі вистави й тим сповняє найкраще свою культурну місію. А чейже ми знаємо, що добра постановка песи — то річ дуже коштовна, а щасливіші театри інших народів для своїх показних вистав мають джерела в державних чи міських субвенціях.

Звідкиж наш театр брав засоби на свої добрі постановки?

З власної каси!

Актори дійшли до самопожертви, до самовідречення. Досить сказати, що першорядні сили одержують на місяць не більше 70—75 золотих, що складає 8—9 долярів!

Та ось настав такий час, що що й така самопосвята акторів не може вдержати театру.

Зійти на рівень „шопки" театр ім. Тобілевича не може й не хоче, а вдержатися на відповідній художній височині своїми власними засобами не в силі.

Повстає загроза, що цей театр розпадеться. Ось перед нами лист від членів театральної дружини ім. Тобілевича:

— „Біля нас така матеріяльна біда, якої ще не було. З дня на день думаємо, як з того вилізти. Якщо громадянство не допоможе, то кажу щиро: театр розлетиться... Напишіть статтю про нашу страшну крізу — ратуйте такий добрий театр, бо більше такого театру не буде!..."

Не один скаже: „Хай розпадається — обійдемося! Наші діди, батьки жили без театру і т. д.

Цим ми видаємо собі свідоцтво морального убожества. Бо ж уся ця сума — школа, друковане слово, малярство, театр, пісня, музика, і. т. п. — творить нашу культуру, й ні одної часточки того цілого ми не повинні іґнорувати.

Конкретно: Театр ім. Тобілевича в Галичині власними силами встоятися не може — і він упаде, якщо громадянство не піддержить його.

Підтримайте його!

Знаємо тяжкі часи, страшне безробіття, безліч інших датків на народні цілі...

Але більше несете жерт у національну скарбницю, понесіть і цю!

Зрештою відзиваємося до **прихильників та аматорів** доброго театру, яких у кожнім місті є досить: поможіть театрові ім. Тобілевича!...

В який спосіб?

Ви краще знаєте про те самі: колекта, чайний вечерок, вистава, забава, пікнік і т. п.

Памятайте, що кождий Ваш цент принесе тут неоцінену прислугу й послужить цеголкою під будівлю храму національної культури... Ваша жертва — **хочби раз на рік** — то велика поміч для вдержання доброго імени українського театру на відповідній і гідній височині...

(Жертви слати на адресу: Poland, Kolomyja, Narodnij Dim, "Pokutskyj Sojuz" dla Teatra im. Tobilewycz — (книжечка ч. 433).

Коломия, 1. липня 1932 р.

Д-р Андрій Чайковський, Олена Кисілевська, Ольга-Олександра Дучимінська, Іван Зубенко, Дмитро Николишин.

О. І. Бочковський.

НАРІД СОБІ

(Шляхами національної самодопомоги серед ріжних народів).

(5)

Збудовання Національного Театру є одним із найяскравіших зразків чеської національної допомоги, проте, не єдиним. „Чеський нарід — констатував підчас світової війни **А. Тейферт,** голова Чеської Національної Ради, — дає, мовляв, всесвітньо-клясичний доказ того, чого може досягти витривала праця та самопоміч". Під Австрією Чехи все були під загрозою стихійної ґерманізації, яка немов залізними кліщами обхоплювала цей нарід на північнім та на південнім заході. 3,000,000 чеського населення жило в стані сталої боротьби проти цієї небезпеки винародовлення. Ця загроза зокрема гостро виявилася підчас австрійського перепису населення в 1880 р. Відтоді саме датується чеська допомогова акція на захист чеських меншостей. Ця акція подиву гідна [illegible] з організаційного боку, так і щодо техніки її переведення та фінансування з власних коштів чеського загалу. Зміст, характер і поширення цієї акції яскрано змальовує цитований вже тут голова Ч. Н. Р., кажучи: „Бодай загально згадаю тут про систематичну опіку захистних орґанізацій — централей та філій — над чеськими громадянами, що почалась боротьбою за мову при видаванню метрики після хрестин, а кінчалась протестом проти німецьких шиканів підчас похорону або з приводу чеських написів на цвинтарі; була це далі опіка над захоронками та початковою школою, над закладанням чеських шкіл, що тривало цілі роки та мало супроводом злобні інтриґи або дикунський бойкот з боку ворога; відтак це були щорічні бої під час шкільних вписів, коли чеські батьки та діти мусіли бути захищені від зводницьких підлещувань ворога; сюди відноситься також опіка над школами доповнюючої освіти та професійними; придбання шкільних приладів, влаштування різдвяної ялинки та придбання ріжних допомог і стипендій для школярів; передплата часописів, закладення читалень, книгозбірень; орґанізація шляхотних розваг, театральних вистав, концертів, викладів, міських екскурсій та відвідин молодю Праги з виховавчою метою, також опіка над чеським робітником та ремісником, торговцем, чоловіками та жінками; посередництво при шуканню ними заробітку, захисту їхнього існування проти бойкоту або усування з праці, видалення з хати чи з громади; опіка над чеським лікарем, адвокатом, урядовцем; здобування концесій для чеських реставрацій і готелів, потреба яких викликалася проти чеською поведінкою відповідних німецьких підприємств; допомога правнича та фінансова; вишукування чеських інтересантів для справ, що торкалися змін властителей реального майна або предприємств; заходи в справах мовної рівноправности в урядуванню й в громадськім життю; опіка над національних фактичним станом посідання взагалі то що..."

Звичайно, що таке всебічне поширення чеської допомогової захистної національної акції вимагало з одного боку належної її диференціяції та децентралізації, а з другого — відповідного зосередження й обеднання. Це тяжке завдання Чехи також вирішили доцільно та вміло.

Ця акція була передовсім диференційована під **ґеоґрафічним** оглядом в залежності від загрози та небезпеки винародовлення для поодиноких частин чеської національної території. Одною з перших (в 1885 р.) повстала "Nàrodni jednota sèvero-česká" для захисту чеської меншости у так зв. "Deutsch-Boehmen". Її доповнювала на півдні: "Nàrodí jednota pošumavská" (1894). Також Морава мала дві такі "jednoty" (спілки): південно-західню (1886) та східню (1885). На Шлезьку працювало два захистні товариства. Від 1910 р. у Празі діяла "Národni jednota slezská", фактично „Шлезький Консулят". Не забувалося про Словаків, що жили по той бік Ляйти в мадярськім ярмі. Їхні інтереси захищала — "Československá jednota" в Празі (1896). Велика чеська меншість у Долішній Австрії, головно у Відні, мала свою допомогову установу — товариство "Komensky" (1872). Над цими спілками спеціяльно краєвого призначення домінувала загальна національно-просвітна централя — "Ustredni matice školská" (1880), що утримувала широку мережу чеських приватних шкіл. Загострення чесько-німецької боротьби наприкінці минулого століття, коли великонімецька пропаґанда повела безоглядну протичеську акцію (з цього часу датується ганебний виступ відомого німецького історика **Момзена,** який закликав своїх земляків до розбивання „чеських черепів), примусило Чехів зосередити свою національно-допомогову акцію в одній установі. Так у 1900 р. в Празі повстала — "Národní rada Česká", „як найвище орґанізаційне національне обеднання... для вирішення чеського питання в цілому". Справу національного захисту від самого початку ставили на практичний ґрунт **національного самооподаткування.** Воно переводилося, мовляв, плебісцитним шляхом, себто систематичними збірками щовечора у всіх прилюдних льокалях до спеціяльно призначених карнавок, або принагідно й масово під час ріжних національних урочистостей. Напередодні світової війни це давало річно коло 3 міліонів золотих корон. Такий приблизно був загальний буджет "Usredni matice školské" виносив річно понад 2 міл. корон. Її коштами утримувалося 85 шкіл, 70 дитячих притулків, разом 95,000 чеських дітей в загрожених районах.

Як Чехи всебічно й докладно трактували національно-допомогову акцію видно з того, що в 1912 р. вони заклали в Празі спеціяльне "Menšinové museum", а на весні 1912 р. почали видавати "Sbornik menšinovy", часопис виключно присвячений зясуванню справ національних меншостей.

Чехо-словацька **визвольна акція** під час світової війни також і засадничо фінансувалася власними коштами. Маємо про це цікаву програмову заяву ч.-сл. революційного проводу з 25. I. 1917 р. „Наша політична акція — говориться в ній — вимагає, звичайно, великих фінансових жертв, але ці жертви приносимо ми самі, Чехи. Національна Рада не взяла від жадного союзного уряду ані сотика... фінансова незалежність нашої політичної акції та цілковита її непідкупність була основною частиною нашої програми. Діючий фонд складається з внесків, які контролює Голова Національної Ради... Ось чому ми з натиском повторюємо, що політична чеська акція є фінансово абсолютно незалежна. **Свою політичну самостійність ми не вижебруємо, але будуємо власними силами".**

У своїх спогадах („Світова Революція") **Т. Г. Масарик** робить підсумок цієї фінансової акції, головним джерелом якої була ч.-сл. еміґрація в Америці. Отже, на протязі часу 1914/15—1917/18 роках американська ч.-сл. кольонія дала на визвольну акцію 1,374,885 долярів. Цікаво, що й після війни в самостійній чехословацькій республіці відчувається потреба такої культурної самопомочі, бо ця молода держава не встані ще задовольнити всіх потреб у цій ділянці. Таким чином довоєнна "Usredni matice školká" істнує та функціонує далі. З останнього її звіту (за 1931 р.) видко, що тепер річний її буджет виносить **12,880,182 кч.,** себто, знову досяг передвоєнної висоти (1912). Під цей час "Ú. M. Š." утримує своїм коштом: 3 середні та 6 фахових жіночих шкіл; далі, 137 дитячих притулків; 86 шкіл доповнючої освіти, 24 курсів чужих мов та 5 музичних шкіл.

(Дальше буде).

Хоч бурі Адуть і громи бють
І в горю серце тоне —
Та вже не все нас вража лють,
Не розідять кордони.

Бо ясне сонце вже з імли
Зійшло на нашім полі,
Юнацтва тисячі зросли
У нашій „Рідній Школі".

Національним ідеалом українського народу перейметься дитина в Старому Краю тільки в „Рідній Школі". Тому піддержім завзято її змагання в її другому пів-столітті!

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

КРАДУТЬ ЯК КРУКИ.

Як крадуть у Польщі, то я переконався на самім собі. Дня 30 березня вислав я до одного села в рогатинськім повіті 20-фунтовий пакунок, в який вложив уживаний одяг і білля, пару ярдів перкалю, шовку, кілька старих діточих забавок і три пачки чаю по 10 центів.

Митний уряд в Польщі зажадав за це оплати в сумі $16, або 138.15 в польській валюті. Коли мене про це повідомлено, я зажадав, щоби пакунок завернули. Дня 12 червня повідомила мене тутешна почта, що „равнд трип" мого пакунка закінчився і я можу його відобрати. Як поглянув я на цей пакунок, що був передше добре опакований і обшнурований, відразу пізнав, що він дуже „змарнів". Переконався, що він втратив на вазі приблизно 8 фунтів. На почті зажадав я отворення пакунка, бо підозрівав, що щось в непорядку. Переглянувши його ствердив я, що до рук польських митних урядовців прилипло все нове й всі ліпші старі речі, скіряні рукавиці, а далі чай. Замісць тих моїх річей знайшов я якісь старі подерті светри і старі заслони до вікон, котрих я цілком не посилав. Рушниками мабуть чистили чоботи, бо були чорні як „шварц". Вартість пропавших річей виносила найменше $30. А за „равнд трип" заплатив я $6. І подумав собі, що було би лiпше, як би були все забрали, а шнурки затягнули на свої шиї.

Почтовий урядник виповнив аплікацію, щось в роді зажалення. Відшкодовання не дістану, бо Злучені Держави не мають умови з Польщею щодо відшкодовання. Почтовий урядовець сказав, що Польща це є найгірша „контрі", бо з нею є завжди клопіт.

Та я свого не подарую і буду старатися жадати відшкодовання судовою дорогою.

Отсе подаю як пересторогу для тих, що висилають до Польщі. Хай памятають, що там крадуть.

В. Цісик,
Джемейка, Н. Й.

МІЖНАРОДНА ВИСТАВА В ШИКАГО Й УКРАЇНЦІ.

Під таким заголовком був допис д-ра М. Сіменовича, поміщений в „Свободі" ч. 155. Д-р Сіменович відзивається до української іміграції в Злучених Державах і пропонує її зорганізувати Загальний Виставовий Комітет, котрий перебрав би в свої руки провід у влаштованню вистави, щоби вона випала як найкраще, на славу і пожиток всьому українському народови. Ці свої думки дає під розвагу тим всім, що інтересуються українськими справами і просить забирати щодо цього прилюдний голос.

Та, на жаль, проминуло вже понад два тижні а ніхто не забирає слова. Як жеж це розуміти? Чи це, що шикаґовські Українці уможливили нашу співучасть в цій світовій виставі і заснували корпорацію з капіталом $50,000, під назвою "Ukrainian Chicago World's Fair Exhibit" не вартує для нас нічого? Чи ми не повинні цього підперти всіма силами? Чи може нам махнути рукою на цю справу і най там у Шикаґо самі стараються про все і роблять що хотять.

Ось тому осмілююся забрати голос в цій справі. І кличу: Панове провідники! Де ви поділись і що з вами сталося, що не забираєте голосу в цій справі? Чи ждете, щоби хтось розпочав роботу, а ви, щоби могли потім критикувати, що не так робота йде як ви розумієте?

З огляду на таку важну справу як ця вистава в Шикаґо, де ми як нарід недержавний, станемо разом з іншими великими державами і наш прапор буде сіяти між державними прапорами, уважаю нашу участь у виставі за великий здобуток нашої іміґрації й всього українського народа. А щоби ця вистава принесла нам дійсну славу і користь, і щоби ми вийшли з неї побідниками над нашими ворогами, є нашим обовязком вивінувати її як найкраще і пропоновану суму $50,000 зложити як найскорше, щоби комітет міг завчасу постаратися про все, що потрібне для тої вистави.

І тому я кличу до всіх чесних Українців і Українок тут на іміґрації, щоби не зволікали так важної справи як ця вистава в Шикаґо, а взялися енергічно до праці і позакладали місцеві комітети для продажі шерів (уділів) які тимчасовий комітет видав, по 1, 2, 5 і 10 долярів, щоби ми пропоновану суму $50,000 зібрали як найскорше, бо час короткий і біжить скоро.

Тож всі разом до праці. Хай не буде ні Українця чи Українки, парохії, братства, товариства, чи сестрицтва, які не закупили би бодай одного уділу й не причинилися до звеличання українського імени.

Часи тяжкі, але кому лежить українська справа на серці, той таки може хоч за 1 доляра купити собі уділ і причинися до довершення великого діла.

В. Калина,
Ансонія, Конн.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

З діяльности Комітету Сиротинця.

Филаделфійськими відділовими представниками У. Н. Союза засновано дня 7-го жовтня 1926 р. филаделфійський комітет Сиротинця, щоби допомогти спопуляризувати ідею Сиротинця-Захисту У. Н. Союза й зібрати як найбільше грошей на цю будову.

До комітету були вибрані слідуючі: М. Рибак, предс.; С. Слободян, секр. рекордовий; В. Сеґінь, секр. фін.; І. Сорока, касієр; Т. Грицей, Р. Карбівник і І. Пеленський, контрольорами. Комітет сей при помочі відділових представників урядив був дня 31 жовтня 1926 р. виставу штуки „Сироти", яку написала наша громадянка, пані А. Рибакова. Чистий дохід з вистави виносив $179.19 з чого вислано до Головного Кмітету суму $155.

В р. 1927 на зборах відділових заступників змінено місцевий комітет в слідуючий спосіб: І. Пеленський, предс.; М. Рибак, секр. рек.; В. Сеґінь, секр. фін.; І. Сорока, касієр; Т. Грицей, В. Костецький і І. Слободян контрольорами.

Комітет з р. 1927 спільними силами филаделфійських відділів устроїв дня 15 листопада 1927 р. баль, з якого цілий чистий дохід в сумі $80 відіслано до Головного Комітету, а дня 20 березня 1928 р. представлення „На чужім шляху" (авторка пані А. Рибакова), з якого цілий чистий дохід в сумі $120 розділено і вислано по половині до Гол. Комітету на інвалідів в старім.

Загально-місцевий комітет за 3 роки мав чистого зиску $379.19 з чого вислано $355 а з позісталої суми $24.19 куплено „Золоту Книгу" (рекордово-фінансову) в ціні $3.50. В руках касієра полишилось отже і ще є далі в перехованню $20.69.

Найбільше часу, труду і праці в користь Сиротинця віддали були пані А. Рибакова й гром. М. Рибак, і їм то на мою думку, припадає найбільша заслуга, якою є внутрішнє задоволення сповненнян повною міркою громадянського обовязку. Від 1928 р. запал і заінтересовання Сиротинцем зачали упадати. Поклики комітету на спільні збори зіставали без відгуку, поки не прийшло до цілковитого застою. Комітет лишивсь, як капітан без крабля. Ще тут то там підносилися голоси, але згодом і ті завмерли. Не хочу приписувати собі якихсь заслуг, бо я найменше в комітеті працював, але, не маючи нагоди іншим способом здати звіту, подаю його до загального відома отсею дорогою й почуваюся отсим звільненим від дальшої відвічальности щодо цеї справи.

Володимир Сеґінь.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

Дня 14 червня 1932 р. помер по довшій недузі бл. п. **Карпо Матвійов,** член Товариства „Української Січи", від. 282 У. Н. Союза в Сиракюз, Н. Й.

В похороні Покійного взяли участь члени Товариства, родина та багато знакомих і чесних наших громадян.

Покійний походив з села Радківці, повіт Скалат, Західна Україна. Прожив 49 літ. Оставив вдову Евдокію і 6 дітей, 4 синів і дві дочки. Як Покійний патріотично й розумно виховував свої діти, видно найкраще з того, що всі діти, крім одної доньки, є членами Тов. Запорожська Січ і належать до нашої великої української родини, що зветься У. Н. Союзом.

Хай йому земля буде пером!

Василь Каній, рек. секр.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

ВІДОЗВА

до Громадян зі Стрілиск Нових, повіт Бібрка.

Я одержав три листи від Комітету Купна й Будови другого Народного Дому в нашій місцевости й Комітет просить зорганізувати тут в Америці допомогу на ту будову.

У нас уже є один Народний Дім, але він не є відповідний на ширшу громадську роботу. Комітет уже купив площу на будову нового Українського Народного Дому, так званий „Ліпів Дім", де була колись корчма, а де тепер мешкають комірники-Жиди і хочуть відступного, щоби випровадитися.

З старого Народного Дому зроблять молочарню, бо він на це надається. Новий Народній Дім положений в самій середині міста й до нього переведуть кооперативу. В середині міста буде цілком інакший торг і кооператива притягне до себе легко всіх наших покупців.

А будучи в краю я сам наочно переконався, що наші кооперативи розвиваються по селах дуже гарно й містяться у гарних будинках. І цілком певно, що й в наших Стрілисках кооператива буде теж гарно розвиватися. Нарід наш уже став свідомішим і знає, що це є торговля, коли вона є в руках свого народа. А ми тут в Америці повинні ту справу ще ліпше розуміти й її поперти.

В Ню Йорку ми вже зорганізували Комітет допомоги і відбули дня 19 липня наради. До Комітету входять: Іван Ґельнер, голова; Микола Лебідь, секретар; Іван Ошуст, касієр.

Віримо, що всі наші громадяни зі Стрілиск і околиць радо попруть ту акцію. А по інформації, які радо кождому уділимо, просимо писати на таку адресу:

John Gellner,
1039 Intervale Ave., Bronx, N. Y.

Сила привички.

До мерця покликали фотографа, щоби відфотографував його. Фотограф працював у свому фаху вже більше як тридцять літ. Він наставив апарат і мимоволі каже:

— Тепер прошу не ворухнутися та зробити приємну міну.

СВЕРЩОК.

(Китайське оповідання).

За володіння цісаря Гсіян-де (з династії Мін 1368—1644 по Христі) залюбки уладжували бої сверщків. Навіть цісарський двір любив цю забаву. Ґубернатори суперничали між собою, щоби доставити добрих сверщків. Сверщків мали плекати селяни, тому цей спорт переродився вкінці в язву для сільського населення.

Мандарин (начальник) округи Гюа-їн доставив раз свому ґубернаторови дуже гарного сверщка. Ґубернатор думав, що то такі сильні сверщки виводяться в тій окрузі, тому щороку жадав від мандирина кілька таких сверщків округи Гюа-їн. Мандарин видав приказ своїм підданим, що в означений день кожен господар має доставити гарного сверщка. За доставу був відповідальний місцевий полісмен. Коли мандаринові посіпаки прийшли збирати сверщків, було багато клопоту, бо не один не мав доброго сверщка й посіпаки настоювали на такого. Ріжні нероби вихісновували це. Вони ловили та плекали сверщків і продавали за великі гроші тим, які не мали сверщків. За одного сверщка в тих часах нераз зруйнувалося й десять родин.

В однім селі жив учений чоловік Чень. Він уже кілька разів зголошувався до професорського іспиту, одначе досі все перепав. Того письменника, недосвідченого й необізнаного зі світом, поручили негідні поліційники мандаринові, як найвідповіднішого на становище поліцая в згаданому селі. Сподівалися, що воно дасться йому в знаки, як ходитиме по селу за сверщками. Чень не хотів, та дарма — мусів приняти цю службу. Він, самособою, не важився забратися гостро до селян, ходив по селу та навіть видавав гроші, щоби роздобути доброго сверщка. А що був недосвідчений, то при цьому все обманули його. Надармо руйнувався, а як мали прийти мандаринові посіпаки, він так зажурився, що хотів покінчити самогубством. Посіпаки забрали його зі собою до мандарина, тому, що він не міг дати сверщка. Там його добре вибили й знову приказали, що за короткий час має доставити доброго сверщка, який надавався би до боротьби. Цілі два тижні мусів Чень ходити до мандарина й за кожним разом били його. Вже так збили його, що мусів положитися до ліжка.

Тоді зайшла в село ворожка. Ченева жінка постановила порадитися її. Ворожка розсілася в хаті, розділеній заслоною на дві части. Перед собою мала столик, а на ньому пахучі прутики, ворожбитську лямпу. Розкинула прутики та мимрила при цьому якісь незрозумілі слова. Її обступило багато людей. Час від часу кидали між людей карточки, на яких були написані просьби людей, Ченевій жінці кинули також таку картку, одначе на ній не було нічого написано, лише щось невиразно нарисовано. Було там зображене подвіря монастиря. Біля подвіря була купа каміння заросла травою. Серед каміння був сверщок. Невподалеки сиділа велика ропуха. Ченева жінка не знала, що це значить. Понесла карточку чоловікові. Чоловік пізнав, що то нарисований монастир, який був поза його селом. Можливо, що там є сверщки. Взяв палицю, сітку, щипці й бамбусовий дрючок, порожний в середині та вибрався в дорогу.

Як прийшов на місце, побачив там біля купи каміння велику ропуху, що наче причаїлася на щось. Чень прискочив скоро, та вже було запізно, ропуха вже скочила. Він думав, що ропуха зловила сверщка. Вже й не хотів шукати більше, аж нараз поскакав попри нього сверщок травою. Чень хотів зловити сверщка, та він сховався в купу каміння. Чень старався стеблом вигнати сверщка, а як це не вдалося, він налляв води в бамбусову руру та виполоскав сверщка споміж каміння. Він не був занадто великий, одначе Чень вірив, що цей сверщок принесе йому щастя. Доглядав його наче рідну дитинку.

Девять-літній Ченів синок не розумів, яку вартість мав цей сверщок. Відкрив трошечки покришку миски. Сверщок вискочив і став скакати по хаті. Хлопець хотів зловити його. При цьому вдарив не хотячи сверщка та відломив йому одну ногу. Чи міг сверщок так жити? Як мати побачила це, поблідла та скрикнула: „Ні-Чен, сину мій, що ти вчинив! Коли тато довідається, то зробить тобі кінець!" Вона сіла й заплакала гіренько. Як прийшов батько та довідався, що сталося, став кликати сина, та цей не відзивався. Батько пішов шукати сина та найшов його в криниці. Хлопець зі страху втопився. Ченів гнів минув скоро, та тепер він сумував за сином і за сверщком. Нічого не могли помогти й докори Ченевої жінки. Зовсім тихо похоронили сина.

Потім Чень побачив, що сверщак іще живий, тому поклав його на теплу піч. Вполудне сверщок іще більше прийшов до себе. Як ранок став сіріти він уже й цвірінькав. Чень відхилив покришку— тутже вискочив сверщок із миски. Чень хотів його зловити, та сверщок поліз по стіні, а відси скочив йому на рукав. Чень придивився йому добре. Був це дуже сильний сверщок. Постановив пустити його до сверщків богатого сусіда Ваня, щоби почав із ними битися. Потім хотів віднести сверщка до мандабина. Сусід Вань впустив до миски свого найліпшого сверщка. Ванів сверщок станув зараз до бою. Ченів сверщок стояв непорушно. Та як Чень узяв свинячу щітину й подражнив нею свого сверщка, цей одним скоком скочив тамтому сверщкові на голову. Перегриз йому шию Ванів сверщок упав неживий. Щойно тепер Ченів сверщок розпустив крильцята та став цвірінькати, наче хотів сказати свому панові: „Бачиш, я побідив!" Аж тут надійшла молода Курка, побачила сверщка та дзьобнула, щоб його зловити. Сверщок урятувався, бо скочив далеко. Курка стала бігати за сверщком, Чень думав, що сверщок уже пропав. Нараз курка зупинилася, витягнула шию перед себе та трясла головою. Чень підбіг до курки та побачив, що їй на голові сидить сверщок і вівся їй у гребінь. Чень уважно взяв сверщка та поніс його мандаринові. Мандарин сказав, що то за малий сверщок і приказав вибити Ченя. Чень просив, щоб мандарин пустив його сверщка до інших, хай стане до бою з ними, бо він сильний доволі й уміє навіть битися з куркою. Мандарин розсердився та крикнув: „Ти ще хочеш мене мати за дурня! Всі знають, що курка зїсть сверщка, а ти це важишся говорити, що твій сверщок може стануги до бою з куркою? Та пожди, зараз попробуємо! Колиж твій сверщок не покажеться таким сміливцем, то можеш чогось сподіватися від мене!" При цьому глумливо кивнув головою, а судова служба усміхнулася. Мандарин пустив Ченевого сверщка до бою з найсильнішим своїм сверщком. Колиж Ченів сверщок вийшов побідником, мандарин приказав принести стару курку. Курка була дуже спокійна, не боялася, що в хаті стільки людей. Як лише пустили сверщка на землю, зараз пустилася за ним і стала дзьобати. Сверщок вискочив курці на голову та вївся в гребінь. Курка зараз пристанула, стала драпати ногою, щоб так скинути зі себе сверщка. Мандарин сплеснув у долоні, дуже врадувався, похвалив Ченя, обіцяв йому гарну нагороду та відіслав його до дому. Як стій помандрував сверщок до ґубернатора до головного провінціонального міста, а ґубернатор післав його в золотій кліточці з докладним листом до цісарського двора. Там Ченів сверщок поборов усі інші сверщки. А що він іще любив цьвірінькати, коли чув музику, цісар дуже полюбив його. Ґубернаторові дав два звої дорогого шовку та два гарні коні. Ґубернатор за це, що завдяки сверщкові здобув ласку в цісаря, іменував мандарина префектом. Мандарин змилосердився тепер над нещасним Ченом, звільнив його від прикрих обовязків сільського поліцая та надав йому становище „цін-шена" (докладно: „талант, що пішов угору", маґістер) у прилюдній школі. Чень із часом став таким веселим, як колись. А як захорів, то говорив, що з ним повинні обходитися, наче з хорим сверщком. Пізніше про цілу Ченову пригоду довідався ґубернатор і дав йому в дарунку великі гроші. За десять літ Чень був уже богачем, мав багато поля, жив у новім домі, держав багато служби а на прохід виїздив возом. Ніхто не вгадав був би, що він колись був убогим сільським поліцаєм і що мандарин нераз тяжко обидив і побив його до безтями.

UKRAINIANS UNDER SOVIET RUSSIA.

FOOD SITUATION.

The greatest caution must be observed in regard to the flood of statistics which pours from Bolshevik sources. It must be obvious that some of the statistics published could never be obtained without employing a tremendous staff of skilled enumerators, which we know does not exist. Many of the sets of figures are issued for internal consumption to keep up the morale of the people.

According to information received from many sources there appears to be little doubt as to the present shortage of essential foodstuffs.

The following figures give the grain situation for the whole of the Soviet Union:

	1913	1930	1931
AREA SOWN	102,7 mill. hec.	102 mill. hec.	104.5 mill. hec.
HARVEST REAPED	81.6 mill. tons cereals	87.4 mill. tons	(see below)
GRAIN EXPORTS (Total cereal exports)	10,662,000 tons	4,846,000 tons	5,080.918 tons

With regard to the 1931 Harvest Returns, the figures given by different authorities vary enormously, from 19.84 million tons to 78.4 million tons.

The figures given by the U.S.S.R. Chamber of Commerce in their „Handbook for Foreign Economists, Specialists & Workers" throw little light on this great divergencies. This book, though only just available in this country, was issued in Moscow in April 1931.

Not only can there, therefore, be no up-to-date figures, but the figures given of past years are mutually contradictory. The Handbook is, moreover, rendered almost completely valueless, by a continual mixing-up, both in tables and in the text, of control figures and Plan figures with actual results; as for instance, in the table where the increase is shown in millions of roubles and percentages, in the national income derived from agriculture and other sources, between the years 1927/8 and 1932/33!

It may be note that the area sown with grain is given in this handbook (which must have been prepared towards the end of 1930 and early in 1931), as 102.7 million hectars in 1913, 108.6 million hectars in 1931, and 111.4 million hectars in 1932/3; and that the grain crop for 1932/3 is put down as 106 million tons, a very great inarease on the 97.9 million tons planned for 1931, of which, according to the very highest estimate, only 78.4 million tons was actually achieved.'

But whatever may be the figures used for official purposes, we have practical evidence of the food shortage. Here are extracts from letters received by a representative of the Ukrainian Bureau from persons in Soviet Ukraine:

"People are dying of starvation in Ukraine. We are receiving letters that they have already eaten not only all their cattle and pigs but even dead horses where there are any."

"Everybody speaks only about bread, and the whole population seems to be preoccupied with one thing — looking for flour." (June 3rd, 1932).

"We are now experiencing a terrible shortage of foodstuffs. Our family has food supplies for only one more month. I do not know what will happen afterwards. The cow was taken away long ago and now we have not even a pig. I think it is the end of our life. There is no lard, no milk, and no possibility of getting them. All the cows seemed to have disappeared this year. Nobody has them." (May, 1932.)

Although the population of the Soviet Union is reported to be increasing rapidly—3.5 milions per annum—the total population of the Soviet Union is still more than 22,000,000 less than the old Russian Empire, a factor which makes the present food shortage the more suprising.

Taking the whole of the Soviet Union, according to official reports, the total area seeded by June 1st was 75,132,000 hectares. This is slightly less than the area reported sown by the same date last year. The wheat area is given as 20,561,000 hectares compared with 22,085,000 hectares on June 1st, 1931. The sowing should have been complete at least a month earlier.

According to a recent report of the Commissar of Agriculture, the chief cause of the deficiency was "the poor work in the Ukraine." It must be remembered that Ukraine is immensely important, being far and away the largest individual grain-producing area; and that even in 1931, with all the troubles and hosilities, about one-third of all the grain collected in the Soviet Union came from Ukraine.

The unsatisfactory position in Ukraine will be seen from the following tables:

Ukraine, Areas of All Crops Sown.

June 1, 1930 . . .	17,281,000 hectares
June 1, 1931 . . .	15,878,000 hectares
June 1, 1932 . . .	12,795,000 hectares

Ukraine, Areas of Wheat Crops Sown.

April 25, 1930 . .	3,302,000 hectares
June 1, 1931	2,301,000 hectares
June 1, 1932	1,177,000 hectares

That is, the area sown with wheat is just about half what is was this time last year and little more than a third of what was sown by the end of April in 1930.

Mr. A. T. Cholerton, a correspandent of the "Sunday Times", who recently visited Ukraine, describes the position as follows:

"Though living in Russia's richest cornbelt the people are short of bread, and they work for a pittance."

"Dead horses lie around in fields, stripped bare by the locusts of the Five Year Plan. Cattle there seem to be none. The hungry peasants of this, the Eastern hemisphere's most fertile wheat belt, having eaten their seed corn, swarm into the country towns, trek even as far as Moscow, to barter anything they stil possess for bread."

As our Correspondent said:— "Everybody speaks only about bread."

It may be asked whether, in view of the dangerous threatening tension in the Soviet Union, the Soviet Government will succeed in maintaining its power. It can be assumed that further concessions will be made away from their theoretical communist principles whenever necessary, and that in such a large peasant country the Red Army and G.P.U. will keep control of the reins of Government, provided that there is no external war which necessitates arming the people, and provided that the workers in the towns are given adequate supplies of food and have no excuse for collective hostility where are suffcient numbers to make it awkward for the authorities. If these conditions are fulfilled, famine, starvation and discontent amongst the peasant population, dispersed as they are over the country and with no means for concentration, is not by itself an immediate challenge to the power of the Soviet Government. (Ukrainian Bureau. London).

UKRAINE AND OTTAWA.

It has been stated in the Press that the Dominion Government is proposing to raise the Ukrainian question at the forthcoming Imperial Conference which meets at Ottawa in July.

Lord Noel-Buxton, speaking in the House of Lords on June 15th, said that the Ukrainians "are the largest section of the population in Canada apart from the British and French."

They have their own press and their own representatives in the Dominion Legislatures; and the Ukrainians in Canada, who number over 400,000, watch very closely the conditions of their compatriots in Poland and Russia.

The points which might be raised at Ottawa, are:

1. The shooting of Ukrainians by the Soviet frontier guards as they were attempting to cross the Dniester into Roumania.

2. The grain shortage in Ukraine, partly caused by the dumping of Russian wheat in Europe in competition with Canadian wheat. This constitutes a double reason for the interest shown by the Canadian and Ukrainian farmers of Canada.

3. The treatment of the Ukrainians in Poland, for which Canada as a signatory of the Minorities sections of the Treaty of Versailles feels a direct responsibility.

(Ukrainian Bureau. London).

MANY UKRAINIANS ARRESTED.

Many arrests of Ukrainians have recently been made at Kharkiv in Soviet Ukraine by the Bolshevik authorities. They have been accused of separatist tendencies and of supporting Ukrainian nationalism.

Most of the arrested persons are of Galician origin and some recently held high official positions in the administration and in the army. Some university professors and one general are included amogst those arrested.

(Ukrainian Bureau. London).

POLISH GOVERNMENT FOUND GUILTY AGAIN.

A petition was submitted to the League of Nations by the Ukrainian Minority in Poland, protesting against the Polish Colonization Law. The petition was referred to a Committee of Three for examination in accordance with the usual procedure. Following on that examination the Committee reported to the Secretary-General to the effect that it was unnecessary to bring this question to the notice of the Council of the League.

This letter to the Secretary-General shoul have been published in the Official Journal of the League. But the 'defendant' Government has the right to oppose the publication; and we have received information from Geneva that the Polish Government have exercised this right and have refused their consent to the publication in the Official Journal of the Committee's decision on this petition.

It is understood that once again the Polish Government has been rebuked for bad treatment of the Ukrainians.

(Ukrainian Bureau. London).

Капшукови померла сварлива недобра жінка. Приятель старається розраджувати його:

— Ви повинні трохи якось розвеселитися. При вашому здоровлю вам треба більше руху.

— Так, ваша правда. Ця маленька прогулька на цвинтар принесля мені полекшу.

Д-р Володимир Січинський.

ЖІНКА Й УКРАЇНСЬКЕ НАРОДНЄ МИСТЕЦТВО

(Доповідь, прислана на Перший Жіночий Конґрес в Америці).

I.

Жінка й мистецтво. Життя й творчість. Суспільство й провід. — Оце ті проблеми, які мимоволі насуваються при розгляді нашої теми.

Зясовуючи значіння й ролю жінки в творенню мистецтва, а зокрема мистецтва народнього, селянського, мусимо собі усвідомити, що в історичному процесі **участь жінки в творенню плястичних форм життя завжди залежала від становища жінки: 1) соціяльного, 2) громадського й лише в третій мірі родинного.**

Хоч мистецтво жінок полягало головно в ручних працях домашнього вжитку, що тісно звязане передовсім з родинним життям, родинним оточенням, проте виховуюче значіння цієї „домашньої" творчости далеко виходить поза поріг родини. Крім того, **роля жінки в творенню народніх зразків мистецтва, підвищений або зменшений темп цієї творчости, завжди залежав від становища жінки в суспільстві,** що звичайно кермується соціяльними й громадськими правовими нормами. Можна з певністю сказати, що **чим більше жінка бере участь у громадському життю й чим значіння її в родині досягає рівеня чоловіка — тим і творчість жінки в мистецтві є більш актуальна й яскрава.** Бож **кождий вияв мистецтва міряється не скількістю, а якістю,** а вже значіння мистецтва як виховуючого чинника досягається не сліпою повсякчасною творчістю, але постійним творенням нових форм мистецького вислову, що йде рівнобіжно з біольоґічним розвитком і поступом життя.

Найкращий доказ, що яскраво підтверджує повище твердження, дає нам саме українське народнє мистецтво. Відомо, що **на Україні,** як рідко де на Заході й Сході, **жінки завжди брали живу участь у громадському життю, користувалися великою пошаною з боку мужчин, та в подружньому життю стояли нарівні з чоловіком** (звідси й український термін „дружина"), ба навіть подекуди мали більш рішаючий голос ніж чоловіки й то не тільки в родинно-господарських, але навіть і громадських справах. Про це оповідають нам численні мандрівники, що бували на Україні, починаючи від арабських письменників X—XII століття, далі українські народні приказки, пісні й казки. Власне в цих обставинах мусимо шукати пояснення, чому **власне на Україні народнє мистецтво, витворене головно руками жінок, досягнуло таких оригінальних, самобутніх, а значить творчих і життєздатних форм та високого мистецького рівня.**

Навпаки в тих країнах народів, де становище жінки було незавидне, часто рабське, залежне цілковито від її пана й володаря-чоловіка, або де жінка відогравала ролю лише самиці — там народнє мистецтво жінок, що не виходило поза мури родинного дому, хоч скількістю було розвинене, але своїм творчим поривом не досягало високого рівня. А значить і сама роля мистецтва тут не була життєва, творча й пробуджуюча, лише як чинник консервативний, як рабське повторення одних і тих самих готових зразків, які вкінці виживали самих себе, розкладали й нівечили життя.

Що іншого **мистецтво творче, що виробляється лише вільною людиною, повною житездатних сил, що працює з радістю — не примусово, й що відчуває внутрішне задоволення зі своєї праці-творчости. Таке творче мистецтво,** як необхідна складова частина життя, **стає орґанізуючим і керуючим чинником громадянства,** іншими словами — повстає соціяльна рація мистецтва. Мистецтво тоді стає ужитковим — в найліпшому розумінню цього слова.

Коли приглянуться до мистецької праці жінок у тісному родинному колі, то й тут покажеться, що роля родинного, „домашнього" мистецтва далеко переходить за межі родини. Передовсім у вільному стоваришенню — суспільности родина є лише одною зі складових ланок громадянства. А міцна одиниця суспільства творить і міцну орґанізацію вищого порядку — громада, держава, людство. Отже, **коли мистецтво родини твориться не лише за принципом чисто-еґоїстичним,** суто індивідуальним лише „для себе" для свого „тихого затишка", **але має ширшу мсту — як орґанізуючий чинник, як підготовка підростаючого покоління до громадянського, колективного життя, — тоді й мистецтво родинного оточення набирае більшого вже суспільного значіння.**

Власне **українське народнє мистецтво завжди виходило далеко поза чисто-родинні рамки,** а в родинному хатньому оточенню мало значіння громадського виховання.

(Далі буде).

„ПО ХІНЬСКУ НЄ РОЗУМЄМ".

Дня 7. червня ц. р. на почті в Рудках зголосив я телефонічну розмову з т-вом „Сільський Господар" у Львові. Тому, що я говорив по українськи і подав урядуючій особі число телефону також тою мовою, повторюючи згадане число кілька разів, урядничка п. Вайтрабувна получила „помилково" з ч. 353, хоч підписаний справив був сам олівцем на виставленій посвідці оплати ч. 353 на 30-53. На запит підписаного, чому його хибно получено, заявила згадана пані, що „по руску не розумє". Підписаний звернув їй увагу на це, що почтовий урядник у нас обовязаний розуміти по українськи, як для добра сторін, так і для самої почти як державного підприємства. Коли на мою заяву згадана пані нічого дальше не відповідала, ані не лучила мене зі згаданим числом, звернувся підписаний до переходячого з одного бюра до другого урядовця почти п. Кшечинського з проханням, щоби звернув увагу дотичній урядничці, щоби вже мене раз получила з бажаним числом. Розуміється, що мій запит був в мові українській. На цей запит дістав я відповідь: „По хіньску нє розумєм". На ту заяву дістав цей панок заслужену від мене відправу, так, що аж зажадав телефонічно прислати поліцію, бо „ту Україна робі авантури". Прийшов поліцай, але тому, щоби я дізнався імена тих панів, котрих я не знав (вони не знали також і мене), але не на те, щоби мене арештувати, як думали ці панове урядовці. Кінцевий вислід був такий, що пан Кшечинський мусів відкликати сказані слова і перепросити мене. Зазначую, що і начальник почти в Рудках стояв на становищі, що почтовий урядник не потребує розуміти по українськи. Що на це скаже управа почт і телеґрафів? Чи таке поведення урядовців придбає довіря почті та причиниться до унормування відносин на українських землях в Польщі?

Гриць Тершаковець,
посол до Сойму.

Льоґіка.

— Чому ви видаєте вашу ґазету? — питалися знакомі редактора. — Виж самі кажете, що мусите докладати до неї.

— Ну, так, — відповів редактор — та всеж я заробляю на ній.

— Якжеж це?

— Таж бачите, що на моїй ґазеті написано, що вона не виходить у неділі та свята! І на тих днях я заробляю.

Добрий син.

Арештований: Замкніть мене в келії 57-мій.

Дозорець: Чомуж саме там?

Арештований: Мій батько все в ній сидів.

—o—

Зрадилася.

I. жінка: Уяви собі, я знайшла в кишені мого чоловіка жіночі підвязки!

II. жінка: Ах, то страшне... Я ніколи не ношу їх.

—o—

Дві товаришки розмовляють підчас шлюбу в церкві. Дівчина молоденька й гарна, він має вже з 60 літ.

I. товаришка: А ти говорила, що вона рішилася вийти замуж із любови?!

II. товаришка: Ну, так! Вона любить гроші.

—o—

Славний французський артист зайшов у нову, дорогу гостинницю на сніданок. Йому порахували дуже дорого.

— Це для мене рахунок?

— Так.

— То ви знаєте мене?

— Ні. А з ким маю честь?

— Я ваш товариш! — відповів Ґітрі.

— Ах, так. То я вам опускаю 50 процент.

Коли Ґітрі відходив уже, власник гостинниці підпровадив його до дверей та спитав:

— Даруйте, чи не можу знати, яку гостинницю ви маєте?

— Ніякої.

— Таж ви сказали, що ми товариші? — здивувався господар гостинниці.

— Ну так. Я такийже злодій як і ви — фаміліярно додав Ґітрі.

—o—

Згідно зі завіщанням.

Священик: Алеж, пані, ви не можете вийти вдруге замуж. Ваш небіжчик виразно зазначив у завіщанні, що колиб ви хотіли вдруге вийти замуж, то тоді його майно переходить на його брата.

Вдова: Тож усе тут в порядку. Я виходжу за його брата!

ТАРЗАН І ЗОЛОТИЙ ЛЕВ. (7)

Золотий Лев послухав команду Тарзана й почав швидко, але незамітно наближатися до кіз. Він у кущах прокрадався так легко, що навіть сухе листя не шелестіло в нього під ноґами. Прилягаючи місцями до самої землі, він всеж швидко пробирався вперед. Іноді можна було бачити лише його хвіст, яким він помахував нервово в повітрі. Нарешті лев спинився за кущом перед самою полянкою, де паслися кози. Націлився й готовився кинутися вперед.

„Тепер, — сказав Корак, — ми побачимо, що буде. Тепер ми побачимо, як Тарзан навчив свого льва, коли той засмакує горячої крови". Кози не не чули наближення льва й коли опамяталися, що перед ними ворог, то вже було пізно. Лев блискавкою, або мов стріла з натянутого лука, кинувся на найближчу козу. Один сильний удар лапою й коза покотилася мертвою. Лев схопив її за шию й поволік до свого пана Тарзана.

—o—

Біля ніг Тарзана лев поклав козу на траву й покірно ліг біля неї. Корак та Джейні здалека дивилися, що буде далі. Тарзан вирізав шматок мняса з трупа кози й з горячою кровю підніс його до поса й рота льва. Той хотів схопити шматок, але Тарзан не дав. Тоді, роздражнений запахом крови, лев кинувся на козу, але сильний удар Тарзана спинив його. Кілька секунд стояв лев розлючений проти грізної людини, готуючись кинути на неї.

—o—

Тарзан рішучим і спокійним голосом наказував льови лягти. Боротьба між людинок та звірем скінчилася перемогою людини. Лев, як покірне цуценя ліг біля ніг Тарзана, а той поклав у нього перед самим носом труп кози, з кровю, яка ще далі дрочила льва, але він тепер не рішався кинутися на козу, бо це було проти волі Тарзана. Лев чекав приказу. „Є лише один Тарзан!" — з задоволенням сказала Джейні. „Він дійсно владика джунглів".

—o—